

Euroopan unionin
osarahoittama

Tulkeille tietoa Suun terveydenhuollosta

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollosta saa seuraavia palveluita:

- neuvoja suun hoitamiseen kotona (omahoito) ja ravitsemukseen (tällaista ohjausta ja neuvontaa kutsutaan nimellä ennaltaehkäisevähoito)
- hammastarkastuksia
- kiireellistä ensiapua
- hammashoito, jossa hoidetaan tavallisia suussa ja hampaissa olevia sairauksia
- Erikoishammashoito, jossa hoidetaan vakavampia suussa ja hampaissa olevia sairauksia

Suun terveydenhuollossa (hammashoidossa) hoidetaan jo suuhun tulleita sairauksia ja annetaan ohjeita, joiden avulla suun sairauksia ei synny. Suun terveydenhuollon palveluita tarjotaan hyvinvointialueilla ja yksityisillä hammaslääkäriasemilla.

Hammashoidon ajanvarauksessa työskentelee ammattilainen, joka määrittää avun tarpeen, kun varataan aikaa itselle/lapselle. Ammattilaisen tekemän arvion mukaan asiakas ohjataan joko hammashoitajalle, suuhygienistille tai hammaslääkärille.

Hammashoitajat ja suuhygienistit tekevät pääasiassa ennaltaehkäisevää hoitoa. Hammaslääkärit diagnosoivat sairauden ja tekevät korjaavaa hoitoa, kuten hampaiden paikkaamista. Hammaslääkäri lähettää asiakkaan tarvittaessa erikoishammashoitoon. Suun tilanne ja hoidon tarve määrittää hoidetaanko asiakas erikoishammashoidossa.

Hammashoitaja, suuhygienisti tai hammaslääkäri tekee asiakkaalle hoitosuunnitelman. Hoitosuunnitelman mukaan asiakas joko kutsutaan seuraavalle ajalle tai asiakas varaa itse ajan suun terveydenhuoltoon.

Hammashoito on maksutonta alle 18-vuotiaille. Erikoishammashoidosta nukutushammashoito on maksullista myös alle 18-vuotiaalle.

Mitä suun terveydenhuollossa tehdään?

Suun terveydenhuollossa tehdään suun terveystarkastuksia, neuvotaan hoitamaan suuta oikealla tavalla, neuvotaan suun terveyttä tukevien ruokailutottumusten valinnoissa, puhdistetaan hampaita, pinnoitetaan hampaita, korjataan hampaita, juurihoidetaan hampaita tai poistetaan hampaita. Seuraavaksi kerrotaan tarkemmin mitä näillä yleisimmillä eri toimenpiteillä tarkoitetaan.

Suun terveystarkastus:

Suun terveystarkastuksessa katsotaan hampaat, suun limakalvot ja kieli sekä purenta. Tarkastuksen avulla asiakas saa tiedon suun terveyden tilanteesta (onko kaikki kunnossa, tarvitseeko hammas/hampaita paikata tai tarvitseeko asiakas neuvoja suun hoitamiseen kotona tai onko suussa esimerkiksi tulehtuneet ikenet). Asiakas saa ammattilaiselta neuvoja, kuinka hoitaa hampaita oikein (oikea harjaustekniikka, oikea hammastahna, hammasvälien puhdistus ja ksylitolin käyttö) ja kuinka ravitsemus vaikuttaa suun terveyteen.

Suun hoitaminen kotona (omahoidon ohjaus):

Suun terveydenhuollon ammattilainen opettaa harjaamaan hampaat ja puhdistamaan hammasvälit oikein. Ammattilainen auttaa sinua myös valitsemaan oikeat välineet (tavallinen-/ sähköhammasharja, lanka/lankain ja hammasväliharjat/silikonitikut).

Ruokailutottumukset:

Suun terveydenhuollon ammattilainen kertoo millainen ruokavalio ja millaiset ruokailutottumukset tukevat hyvää suun terveyttä. Ammattilainen kertoo myös millaiset ruokailutottumukset ja millainen ruokavalio vaarantaa suun terveytesi suun sairauksille.

Hammaskivenpoisto:

Hampaan pinnalle kovettunut lika/plakki poistetaan instrumenteilla. Tämä on tavallisesti epämiellyttävä mutta kivuton toimenpide. Vaikka hampaan pintaa puhdistetaan instrumenteilla, hammas ei vahingoitu.

Pinnoitus:

Isojen takahampaiden pinnoissa on syviä kohtia, joihin hammasharja ei pääse. Hammas voidaan pinnoittaa, jolloin harjaamalla saadaan pidettyä hammas puhtaana. Pinnoituksessa hampaan pinnalle levitetään muoviainetta. Pinnoitusaine suojaa hammasta reikiintymiseltä. Pinnoittaminen ei aiheuta kipua ja pinnoittamisessa oma hammas säilyy ehjänä.

Paikkaus:

Paikkauksessa hampaan reikiintymisen takia vahingoittunut osa hampaasta poistetaan instrumenteilla ja hampaaseen jäänyt kuoppa täytetään paikka-aineella.

Juurihoito:

Juurihoidossa hampaan vaurioitunut/ tulehtunut hammasydin poistetaan. Kun hammasydin poistetaan, niin kipu usein loppuu. Juurikanavat täytetään ja hammas paikataan normaalisti. Tämä toimenpide vaatii useamman käynnin (keskimäärin kolme käyntiä).

Hampaan poisto:

Hammas on vaurioitunut tai tulehtunut niin pahasti, että se täytyy poistaa. Poistettava hammas ja sen ympäristö puudutetaan aina ennen kuin hammas poistetaan. Hampaan poistoon täytyy olla aina potilaan/huoltajan suostumus. Hampaita ei poisteta asiakkaan pyynnöstä. Hampaan poistolle on aina perusteltu lääketieteellinen syy.

Hammashoidon sanastoa selkosuomella

Hammashoidossa käytetään paljon omaa sanastoa/termistöä. Seuraavaksi kerrotaan mitä näillä yleisimmillä sanoilla/termeillä tarkoitetaan.

Abraasio = vaurio hampaassa esimerkiksi liian voimakkaasta harjauksesta johtuen.

Anestesiahammashoito = potilas nukutetaan kuten leikkauksessa ja hampaat hoidetaan, kun potilas nukkuu.

Attritio = hampaan kiilteen kuluminen hampaiden voimakkaan yhteen puremisen seurauksena.

Dentiini = Kiilteen ja ytimen välissä oleva hammasluu.

Eroosio = ruuan tai juoman aiheuttama hampaan kemiallinen kuluminen.

Fissuura = syvä ura/viiva/muoto hampaan pinnalla.

Fluori = hammasta vahvista aine.

Hammaskivi = hampaan pinnalle kovettunutta likaa (bakteeripeite/plakki).

Happohyökkäys = Tapahtumaketju, missä bakteerit alkavat toimia aina, kun syöt tai juot jotakin, lukuun ottamatta vettä. Heti syömisen jälkeen hammas on hetkellisesti pehmeämpi ja voi reikiintyä helpommin.

Hypoplasia = kiilteen kehityshäiriö.

Ien = hampaan ympärillä oleva kudos.

Ientulehdus = hampaan ympärillä oleva kudos on turvoksissa ja/tai vuotaa verta.

Initiaalikaries/alkava reikä/ reiän alku = vaurio kiilteessä. Hammasta ei tarvitse korjata mutta hammasta pitää hoitaa kotona ammattilaisen ohjeiden mukaan.

Inkisiivi = etuhammas.

Juurihoito = hampaan ydin eli hermot poistetaan.

Karies/ reikä = vaurio on edennyt kiilteen läpi hammasluuhun. Hammas täytyy korjata.

Karioituminen/reikiintyminen = hampaan reikiintyminen. Hampaan suojakerros, kiille, vaurioituu ja vaurio etenee kiilteen läpi hampaan sisälle, hammasluuhun.

Kiille = hampaan suojakerros.

Kruunu = hampaan näkyvä osa ikenen päällä.

Ksylitoli = aine, joka suojaa hampaita. Estää bakteereita aiheuttamasta reikiä. Estää mahdollisesti bakteeria tarttumasta lapselle. Voi tehdä hampaan pinnalla olevasta liasta helpommin pois harjattavaa.

Maitohampaat = lapsen ensimmäiset hampaat (20 kpl).

Molaari = poskihammas.

Napostelu = syöminen ruoka-aikojen välissä pitkin päivää.

Paikka/ täyte = hampaaseen laitettava keinotekoinen materiaali.

Paikattava hammas = hampaan vaurio on edennyt hammasluuhun ja hammas täytyy korjata.

Plakki = hampaan pinnalla oleva lika/bakteeripeite.

Premolaari = välihammas.

Pulpa = hampaan ydin, jossa on hermot ja verisuonet.

Pysyvät hampaat = hampaat, mitkä tulevat maitohampaiden tilalle.

Säännölliset ruoka-ajat = syödään ruoka-aikana 2–4 tunnin välein 5 kertaa päivässä (aamupala, lounas, välipala, päivällinen ja iltapala).

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Niitty 2 -hanke 2023-2026

**Yhdessä maahanmuuttajaperheiden
hyvän arjen puolesta**

Lisätietoa hankkeesta:
<https://projects.tuni.fi/niitty2/>

Perheinfo-aineistoportaali:
tuni.fi/perheinfo

**Voit lukea lisätietoja Sosiaali- ja terveysministeriön sivuilta:
Sosiaali- ja terveysministeriö. (n.d.). Suun terveydenhuolto. Sosiaali- ja
terveysministeriö. <https://stm.fi/suun-terveydenhuolto>**

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

TAMPERE